

Datganiad polisi cyhoeddus – Crynodeb Gweithredol

Newid yn yr Hinsawdd

Mai 2025

Cynnwys

Cydnabyddiaethau.....	2
Cefndir.....	3
Crynodeb Gweithredol.....	5
Rhestr o gynigion polisi cyhoeddus.....	7

Cydnabyddiaethau

Hoffai Age Cymru ddiolch i'r bobl ganlynol am eu cymorth i gynhyrchu'r datganiad polisi Newid yn yr Hinsawdd: Yr Athro Andrew Flynn (Prifysgol Caerdydd), Dr Kirstie O'Neill (Prifysgol Caerdydd) a Milly Blacker (Prifysgol Abertawe), yn ogystal â holl aelodau'r panel polisi Newid Hinsawdd a'r fforwm ymgynghorol.

Cefndir

Dangosodd arolwg blynyddol 2024 Age Cymru fod newid yn yr hinsawdd yn bryder cynyddol ymhlith pobl hŷn yng Nghymru.¹ Ar hyn o bryd, rhagwelir y bydd y tymheredd cyfartalog yng Nghymru yn tyfu o leiaf 1.2°C erbyn y 2050au, a hyd at 2.3°C erbyn y 2080au.² Bydd hyn yn arwain at hafau poethach, gaeafau glawog, a thywydd cynyddol eithafol ac anrhagweladwy trwy gydol y flwyddyn.

Mae newid yn yr hinsawdd yn peri llawer o broblemau posibl i bobl hŷn, gan gynnwys effeithiau ar iechyd a lles unigolion, mynediad at wasanaethau, rhwydweithiau trafniadaeth, cynhyrchu bwyd a sefydlogrwydd adeiladu. Mae'r ffactorau hyn i gyd yn cyfrannu at ei gwneud hi'n anoddach byw mewn diogelwch a chysur. Ar yr un pryd, gall yr ymatebion i newid yn yr hinsawdd effeithio ar fywydau pobl hŷn, gan fod cynlluniau i ddatgarboneiddio ac adeiladu gwytnwch hinsawdd mewn perygl o gynyddu beichiau ariannol a chorfforol ar unigolion.

Mae Llywodraeth Cymru a chyrrff cyhoeddus eraill wedi mabwysiadu dull deublyg o fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, yn seiliedig ar ddatgarboneiddio ac adeiladu gwytnwch.³ Fel y mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi dweud:

Nid yw'r ddau anghenion ar gyfer addasu i newid yn yr hinsawdd ac adeiladu gwytnwch i effeithiau newid yn yr hinsawdd, ynghyd â gwella natur wrth i ni ei wneud, yn anghenion ar gyfer y dyfodol; mae angen gweithredu nawr.⁴

Mae mesurau datgarboneiddio a meithrin gwytnwch bellach ar fin tyfu mewn amlygrwydd dros y degawdau nesaf, wrth i Lywodraeth Cymru fynd ar drywydd ei rhwymedigaeth gyfreithiol i leihau allyriadau carbon i Sero Net erbyn 2050, yn unol â Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, ynghyd â'i nodau o sicrhau 'lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol' cenedlaethau'r dyfodol, yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.⁵

¹ Age Cymru, *Beth sy'n bwysig i chi? Profiadau cyfredol pobl 50 oed neu'n hŷn yng Nghymru* (2024), <https://www.agecymru.wales/our-work/policy/annual-survey/>; Iechyd Cyhoeddus Cymru, 'Effeithiau newid yn yr hinsawdd ar iechyd a lles' (2021), <https://phw.nhs.wales/news/new-resource-highlights-health-impacts-of-climate-change/climate-change-infographics-english/>.

² Llywodraeth Cymru: Llunio Dyfodol Cymru, 'Blog: Sut bydd newid yn yr hinsawdd yn effeithio ar Gymru yn y dyfodol?' (10 Medi 2021), <https://shapingwalesfuture.blog.gov.wales/2021/09/10/quest-blog-how-will-climate-change-impact-wales-in-the-future/#:~:text=Annual%20temperatures%20in%20Wales%20are%20expected%20to%20rise,likely%20to%20become%20increasingly%20prevalent%20as%20a%20result.>

³ Mae gwrthdroi colli natur a chynnydd mewn bioamrywiaeth hefyd yn bryder i Lywodraeth Cymru, ond nid yw'n cael ei drafod yma gan nad yw'n ymwneud yn uniongyrchol â phrofiad pobl hŷn.

⁴ Cyfoeth Naturiol Cymru, *Adroddiad blynyddol rheoli perygl llifogydd 2023 i 2024* (2024), [Natural Resources Wales / Flood risk management annual report 2023 to 2024](#).

⁵ Llywodraeth Cymru, *Gweithredu ar Newid Hinsawdd: Strategaeth Ymgysylltu â'r Cyhoedd (2023-2026)* (2023), <https://www.gov.wales/climate-action-wales-public-engagement-strategy-2023-2026>; Llywodraeth Cymru, 'Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015: yr hanfodion' (7 Ionawr 2025), <https://www.gov.wales/well-being-future-generations-act-essentials-html>.

Ers hynny, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi ystod o gynlluniau sydd wedi'u cynllunio i gyflawni dau amcan. Dechreuodd y rhain yn 2019 gyda 'Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel', a oedd yn canolbwyntio ar gynigion polisi sy'n anelu at ddatgarboneiddio, a 'Ffyniant i Bawb: Cymru sy'n Ymwybodol o'r Hinsawdd', a oedd yn ymwneud ag addasu i newid yn yr hinsawdd.⁶ Fe'u dilynwyd gan y Cynllun Strategol Sero Net (2022) i ddatgarboneiddio gwasanaethau cyhoeddus, ac yna'r 'Strategaeth Addasu i'r Hinsawdd i Gymru' (2024), sy'n canolbwyntio ar adeiladu gwytnwch yn yr hinsawdd.⁷ Ar adeg ysgrifennu, mae Llywodraeth Cymru bellach yn y broses o gynhyrchu Fframwaith Pontio Cyfiawn.⁸ Er eu bod yn croesawu'r datblygiadau polisi hyn, mae Pwyllgor Newid Hinsawdd y DU yn nodi bod cynnydd Cymru tuag at addasu i newid yn yr hinsawdd yn parhau i fod yn ddarlun cymysg.⁹

Mae effeithiau newid yn yr hinsawdd eisoes yn cael eu teimlo gan bobl o bob oed a gallu. Fodd bynnag, mae gan bobl hŷn lefel arbennig o uchel o fregusrwydd i effeithiau sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd, oherwydd y tebygolrwydd cynyddol o ffactorau fel iechyd gwael, symudedd cyfyngedig ac anghenion gofal a chymorth cymhleth. Ar hyn o bryd, amcangyfrifir bod 28.3% o bobl yng Nghymru dros 60 oed ar hyn o bryd – ffigur y rhagwelir y bydd yn codi i 31% erbyn 2031.¹⁰ Mae pobl hŷn hefyd yn fwy tebygol o fyw mewn lleoliadau gwledig cymharol ynysig, gan eu gwneud yn fwy agored i berygl o darfu ar wasanaethau a llinellau cyflenwi sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd.¹¹

Mae'r crynodeb gweithredol hwn yn rhestru ffyrdd y gall polisi yng Nghymru barhau i fynd ar drywydd nodau datgarboneiddio ac adeiladu gwytnwch tra hefyd yn gweithio i gynnal a hyd yn oed gwella ansawdd bywyd pobl hŷn.

⁶ Llywodraeth Cymru, *Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel* (2019) <https://www.gov.wales/prosperity-all-low-carbon-wales>; Llywodraeth Cymru, *Ffyniant i Bawb: Cymru sy'n Ymwybodol o'r Hinsawdd* (2019), <https://www.gov.wales/prosperity-all-climate-conscious-wales>.

⁷ Llywodraeth Cymru, *Llywodraeth Cymru Cynllun strategol Sero Net* (2022), <https://www.gov.wales/welsh-government-net-zero-strategic-plan>; Llywodraeth Cymru, *Strategaeth Addasu i'r Hinsawdd i Gymru 2024* (2024), <https://www.gov.wales/climate-adaptation-strategy-wales-2024>.

⁸ Llywodraeth Cymru, ymgynghoriad 'Fframwaith Pontio Cyfiawn' (2023-2024), <https://www.gov.wales/just-transition-framework>.

⁹ Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, *Addasu i newid yn yr hinsawdd: Cynnydd yng Nghymru* (2023), <https://www.theccc.org.uk/publication/adapting-to-climate-change-progress-in-wales/>.

¹⁰ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, 'Amcangyfrifon o'r boblogaeth ar gyfer y DU, Lloegr, Cymru, yr Alban, a Gogledd Iwerddon' (8 Hydref 2024), <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/datasets/populationestimatesforukenglandandwalesscotlandandnorthernireland>; Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru, Deall Poblogaeth Heneiddio Cymru: Ystadegau Allweddol (2022), <https://olderpeople.wales/resource/understanding-wales-ageing-population-key-statistics/>.

¹¹ Ym Mhowys, er enghraifft, mae pobl dros 65 oed yn ffurfio tua 28% o'r boblogaeth. Gweler: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, 'Amcangyfrifon poblogaeth ac aelwydydd, Cymru: Cyfrifiad 2021' (28 Mehefin 2022), <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/bulletins/populationandhouseholdestimateswales/census2021>.

Crynodeb Gweithredol

Mae datganiad polisi Newid Hinsawdd Age Cymru yn cynnig ystod o argymhellion polisi gyda'r nod o sicrhau bod pobl hŷn yn gallu byw mewn diogelwch a chysur er gwaethaf aflonyddwch cynyddol ar yr hinsawdd. Mae'r argymhellion hyn, sydd wedi'u gwasgaru ar draws pedwar maes polisi eang (trawsnewid i sero net, tywydd sy'n newid, tai a thrafnidiaeth), yn dilyn dwy thema allweddol: datgarboneiddio ac adeiladu gwytnwch.

Mae'r canlynol yn grynodeb o'r datganiad polisi Newid Hinsawdd. Fe'i dilynr ar dudalen 7 gan restr o gynigion polisi a dynnwyd o'r datganiad.

Trosglwyddo i sero net

Mae Age Cymru yn cefnogi cynlluniau Llywodraeth Cymru ar gyfer y trawsnewid i allyriadau carbon sero net erbyn 2050. Fodd bynnag, rhaid i'r broses drosio fod yn gymdeithasol deg ac ni ddylai roi baich ariannol anghymesur ar bobl hŷn, ac ni ddylai arwain at golli swyddi ar raddfa fawr ledled Cymru, a fyddai nid yn unig yn arwain at ddiswyddiadau ymhlith gweithwyr hŷn ond byddai hefyd yn cael effaith ar y cymunedau lle mae pobl hŷn yn byw.

Dylai Llywodraeth Cymru hefyd gymryd camau i fynd i'r afael â'r cynnydd mewn oedran sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd, gyda phobl hŷn yn cael eu hystyried yn aml (ac yn anghywir) fel pobl sydd heb unrhyw ddiddordeb mewn newid yn yr hinsawdd, a/neu'n bennaf gyfrifol am ei achosi. Ar yr un pryd, dylid gwneud ymdrechion ledled Cymru i harneisio profiad, brwdfrydedd ac egni pobl hŷn a'i sianelu i brosiectau cymunedol sy'n anelu at adeiladu gwytnwch i effeithiau newid yn yr hinsawdd.

Tywydd sy'n newid

Mae patrymau tywydd sy'n newid yn peri risgiau lluosog i bobl hŷn yng Nghymru, o ran effeithiau hirdymor ar gymdeithas (megis tymheredd cyfartalog uwch, clefydau newydd a gludir gan fectorau a phrinder bwyd) a'r perygl uniongyrchol o dywydd eithafol, fel llifogydd, tanau gwyllt a thirlithriadau.

Mae Age Cymru yn annog Llywodraeth Cymru i hyrwyddo ymwybyddiaeth y cyhoedd o risgiau tymheredd poeth, ac i weithio gydag awdurdodau lleol i baratoi mannau trefol i fedru gwrthsefyll gwres. Mae hyn yn cynnwys creu mannau cysgodol, ardaloedd eistedd, ffynhonnau dŵr a gwella inswleiddio adeiladau cyhoeddus.

Dylai lechyd Cyhoeddus Cymru a Llywodraeth Cymru baratoi cynlluniau ar gyfer achosion o glefydau newydd, gan gynnwys rhaglenni monitro a brechu cenedlaethol.

Rhaid i Gymru leihau ei dibyniaeth ar lwybrau masnach byd-eang ar gyfer cyflenwadau bwyd ac yn hytrach ail-fuddsoddi mewn ffermio lleol a chynhyrchu bwyd.

Dylai Llywodraeth Cymru a chyrff cyhoeddus perthnasol fonitro digwyddiadau tywydd eithafol, tra'n sicrhau bod hyfforddiant ac offer digonol ar gyfer y gwasanaethau brys ar waith ochr yn ochr â system gyfathrebu gyhoeddus effeithiol. Dylai amddiffynfeydd rhag llifogydd barhau i gael eu datblygu yn unol â'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (2020) a dylai Llywodraeth Cymru fwrw ymlaen â chynlluniau i sefydlu Awdurdod Tipiau Segur i Gymru.

Tai

Mae tai yn gysylltiedig yn agos â newid yn yr hinsawdd, fel allyrrwr carbon mawr (mae tai yng Nghymru ymhlith y gwaethaf yng Ngorllewin Ewrop o ran effeithlonrwydd ynni) ac yn benderfynydd pwysig o iechyd a lles personol. Mae Age Cymru yn cefnogi ymdrechion i ôl-ffitio cartrefi gyda mesurau effeithlonrwydd ynni, ar gyfer lleihau allyriadau carbon a chynnal iechyd preswylwyr.

Dylai Llywodraeth Cymru barhau i ddarparu cynlluniau ôl-ffitio ar gyfer tai preifat a chymdeithasol. Rhaid i fesurau ôl-ffitio fod yn ariannol hyfyw i drigolion a pheidio â blaenoriaethu lleihau carbon dros fforddiadwyedd. Ni ddylai rhentwyr yn arbennig wynebu biliau ynni drutach o ganlyniad i fesurau ôl-ffitio a gymerwyd gan landlordiaid heb eu caniatâd.

Rhaid i bob cynllun ôl-ffitio yng Nghymru a'r DU gael ei reoleiddio'n dda rhag twyll ac arferion busnes anonest. Yn benodol, rydym yn annog Llywodraeth y DU i ailystyried y cynllun ECO gyda'r bwriad o gynyddu rheoleiddio a chael gwared ar gymhellion i osodwyr diegwyddor ecsbloetio cleientiaid bregus.

Trafnidiaeth

Fel tai, mae mynediad hawdd i rwydweithiau trafndiaeth yn hanfodol i bobl fyw bywydau iach, cymdeithasol egnïol a boddhaol. Fodd bynnag, mae trafndiaeth yn parhau i fod yn allyrrwr carbon mawr ac, wrth i brisiau tanwydd ffosil gynyddu, yn rhoi pwysau sylweddol ar gyllid personol.

Mae Age Cymru yn cefnogi ymdrechion i annog pobl hŷn i ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus a llwybrau teithio llesol fel dewis arall i ddefnyddio ceir preifat, yn hytrach na chosbi pobl am ddefnyddio ceir. Er mwyn cyflawni hyn, rydym yn annog Llywodraeth Cymru i ehangu rhwydweithiau trafndiaeth gyhoeddus ledled Cymru (yn enwedig y tu allan i'r De-ddwyrain poblog) ac i wella hygyrchedd i bobl hŷn, gan gynnwys mesurau fel toiledau a mynediad i'r anabl. Dylid cynnal mapio cynhwysfawr o rwydweithiau trafndiaeth gyhoeddus a chymunedol ledled Cymru.

Mae Age Cymru yn cefnogi ehangu rhwydweithiau teithio llesol, ond mae hefyd yn galw am welliannau mewn diogelwch i annog mwy o bobl hŷn i'w defnyddio fel dewis iachach a di-garbon yn lle gyrru.

Rhestr o gynigion polisi cyhoeddus

1. Sero net

1.1 Pontio teg

- Rhaid ymgynghori â phobl hŷn ar y broses o drosglwyddo i sero net mewn ffordd ystyrlon.
- Dylid cyfathrebu gwybodaeth am y trawsnewidiad sero net mewn fformat clir, hygyrch a hybrid (hy, digidol ac an-ddigidol).
- Rhaid i'r trawsnewidiad gael ei wneud mewn ffordd gymdeithasol deg, nad yw'n achosi cynnydd sydyn mewn prisiau nac yn cyfyngu ar fynediad at wasanaethau hanfodol.
- Ni ddylid cosbi pobl hŷn am ddibynnu ar nwyddau a gwasanaethau mwy carbon-ddwys (e.e. teithio mewn car) pan mai dyna'r opsiwn rhataf sydd ar gael i lawer. Dylai Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill sy'n ymwneud â'r trawsnewidiad sero net geisio annog dewisiadau amgen llai carbon-ddwys, fel trafnidiaeth gyhoeddus neu ôl-ffitio tai.
- Dylai Llywodraeth Cymru geisio creu swyddi newydd ledled Cymru fel rhan o'r trawsnewid i sero net, yn ogystal â chynig cyfleoedd ailhyfforddi i weithwyr hŷn.

1.2 Creu cyfleoedd ar gyfer gweithredu yn yr hinsawdd

- Dylid hyrwyddo cyfleoedd ar gyfer gwirfoddoli cymunedol ar lefel genedlaethol a lleol. Dylai'r rhain gynnwys gwirfoddoli yn seiliedig ar adeiladu gwytnwch cymunedol i newid yn yr hinsawdd, fel gerddi cymunedol, trafnidiaeth a chynllunio gwytnwch.
- Dylai awdurdodau lleol a sefydliadau'r trydydd sector greu mannau ar gyfer rhannu profiad rhwng gwahanol genedlaethau o fewn cymuned, gyda'r nod o addysgu ei gilydd am ffyrdd o fyw mewn ffordd fwy cynaliadwy.

1.3 Mynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail oedran sy'n seiliedig ar yr hinsawdd

- Rhaid i Lywodraeth Cymru frwydro yn erbyn gwahaniaethu ar sail oedran sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd ym mhob math o gyfryngau a chyfathrebu cyhoeddus yng Nghymru yn ystod y cyfnod pontio i sero net.

2. Tywydd sy'n newid

2.1 Gordwymo

- Dylai Llywodraeth Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru hyrwyddo ymwybyddiaeth o risgiau tymheredd uwch a thywydd llaith i bobl hŷn sy'n fwy agored i niwed.
- Dylai Llywodraeth Cymru weithio gydag awdurdodau lleol ar brosiect cenedlaethol i wneud mannau trefol yn fwy hygyrch yn ystod cyfnodau o dywydd poeth, gan ddatblygu mannau mwy cysgodol, mannau gwyrdd, seddi cyhoeddus a ffynhonnau yfed, tra hefyd yn gwella gwrthiant thermol adeiladau cyhoeddus.
- Dylid adolygu mannau cymunedol fel llyfrgelloedd am addasrwydd i'w defnyddio fel 'mannau oer' yn ystod cyfnodau o dywydd poeth iawn.

2.2 Clefydau

- Dylai Iechyd Cyhoeddus Cymru a Llywodraeth Cymru baratoi cynlluniau brys ar gyfer delio ag achosion o glefydau sy'n gysylltiedig â hinsawdd gynhesach, gwlypach, gan gynnwys paratoi rhaglen frechu gynhwysfawr a chodi ymwybyddiaeth y cyhoedd o symptomau (drwy ddulliau digidol ac anddigidol).
- Dylai Iechyd Cyhoeddus Cymru ystyried datblygu system fonitro ar gyfer olrhain clefydau sy'n debygol o gynyddu wrth i'r hinsawdd newid.

2.3 Prinder bwyd

- Dylai Llywodraeth Cymru archwilio dulliau o leihau dibyniaeth ar linellau cyflenwi bwyd byd-eang, yn hytrach gweithio gyda ffermwyr, ecolegwyr ac economegwyr i annog dulliau cynhyrchu bwyd lleol, cynaliadwy a fforddiadwy.
- Dylai Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol barhau i hyrwyddo cynhyrchwyr bwyd ar raddfa fach yng Nghymru.

2.4 Tywydd eithafol

- Rhaid i Lywodraeth Cymru sicrhau bod cynllun cymorth yn ystod trychineb effeithiol ar waith ar gyfer digwyddiadau tywydd eithafol, gan gynnwys llifogydd, tanau gwyllt a thirlithriadau. Dylai gwasanaethau brys fod yn ddigonol i ymateb i'r digwyddiadau hyn.
- Rhaid i Lywodraeth Cymru barhau i adeiladu gwytnwch i lifogydd i'r amgylchedd adeiledig, yn unol â'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (2020).¹²
- Dylai cyrff cyhoeddus perthnasol fonitro digwyddiadau tywydd eithafol a chynhyrchu dull effeithiol o gyfathrebu risgiau i'r boblogaeth. Rhaid i unrhyw ddull cyfathrebu gynnwys dulliau digidol ac an-ddigidol.
- Dylai Llywodraeth Cymru fwrw ymlaen â sefydlu Awdurdod Tomenni Segur yng Nghymru, gyda'r nod o gymryd dull mwy gweithredol o asesu, monitro a rheoli tomenni segur ledled Cymru. Dylai'r Awdurdod hwn feddu ar bwerau

¹² Welsh Government, *National Strategy for Flood and Coastal Erosion Risk Management in Wales* (12 March 2021), <https://www.gov.wales/national-strategy-flood-and-coastal-erosion-risk-management-wales>.

digonol i orfodi tirfeddianwyr preifat i fynd i'r afael â thomenni a allai fod yn beryglus ar eu tir, yn ogystal â'r Awdurdod ei hun i weithredu ar dir preifat os oes angen.

3. Tai

3.1 Ôl-ffitio tai

- Dylai Llywodraeth Cymru barhau i ddarparu cynlluniau ôl-ffitio i helpu pobl i wneud eu cartrefi yn fwy effeithlon o ran ynni. Dylai'r cynlluniau hyn flaenoriaethu pobl sy'n agored i niwed yn gorfforol ac yn ariannol.
- Rhaid i gynlluniau ôl-ffitio ystyried fforddiadwyedd ac addasrwydd mesurau effeithlonrwydd ynni penodol. Er enghraifft, ni ddylid gosod pymphiau gwres os ydynt yn debygol o gostio mwy o arian i'r preswlydd na'u system wres canolog bresennol.
- Ni ddylid gorfodi rhentwyr preifat i gymryd costau gweithredu mesurau effeithlonrwydd ynni newydd a osodwyd ar orchymyn landlord. Os caiff mesurau o'r fath eu gosod, dylid gorfodi landlordiaid i dalu unrhyw gostau dros ben.
- Rhaid gwella cyfathrebiadau'r Llywodraeth ar ddyfodol ôl-ffitio tai (yng Nghymru a'r DU) er mwyn osgoi dryswch y cyhoedd ynghylch newidiadau i fesurau effeithlonrwydd ynni (e.e. dileu boeleri nwy yn raddol).

3.2 Diogelu defnyddwyr

- Rhaid rheoleiddio cynlluniau ôl-ffitio yn llym i ddiogelu rhag arferion busnes ecsbloetiol a thwylo.
- Dylai Llywodraeth Cymru wneud mwy o ymdrech i roi cyhoeddusrwydd i'r risgiau sy'n gysylltiedig â threfnu gwaith ôl-ffitio ar eiddo, yn enwedig mewn perthynas ag arferion busnes ecsbloetiol.
- Dylai Llywodraeth y DU ailystyried y cynllun ECO cyn terfynu ECO4 yn 2026, gyda'r bwriad o gynyddu rheoleiddio a chael gwared ar gymhellion ar gyfer manteisio ar wendidau cleientiaid.

4. Trafnidiaeth

4.1 Defnyddio ceir a thrafnidiaeth gyhoeddus

- Dylai Llywodraeth Cymru barhau i hyrwyddo trafndiaeth gyhoeddus fel dewis arwahan i ddefnyddio ceir, trwy fesurau 'meddal' fel ymgyrchoedd gwybodaeth i'r cyhoedd a thrwy fesurau 'caled' megis gwella cwmipas rhwydwaith bysiau a rheilffyrdd a fforddiadwyedd.
- Rhaid cynllunio gwasanaethau bysiau a rheilffyrdd i ddarparu ar gyfer anghenion pobl hŷn, gan gynnwys mynediad i'r anabl a chyfleusterau toiledau.

Dylid ymgynghori â phobl hŷn ar newidiadau i drafnidiaeth gyhoeddus i sicrhau bod yr anghenion hyn yn cael eu diwallu.

- Dylid cynnal ymarfer mapio cynhwysfawr o'r systemau trafnidiaeth gyhoeddus a chymunedol sydd ar gael ar draws pob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru.

4.2 Teithio llesol

- Dylai Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid (e.e. Sustrans) barhau i ehangu'r rhwydwaith teithio llesol ar draws cymunedau yng Nghymru.
- Rhaid i rwydweithiau teithio llesol fod yn ddiogel i'w defnyddio. Dylid defnyddio mesurau diogelwch fel rhwystrau wedi'u codi, goleuadau traffig beiciau a bolardiau yn amlach i wahanu lonydd beiciau, ffyrdd a phalmentydd.

Mae Age Cymru yn elusen gofrestredig 1128436. Cwmni cyfyngedig drwy warant ac wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr 6837284. Cyfeiriad y swyddfa gofrestredig yw Y Llawr Gwaelod, Tŷ'r Mariners, Llys Trident, Heol Ddwyrain Moors, Caerdydd CF24 5TD. © Age Cymru 2025.